

Analiza Operacyjna Miasta Jelenia Góra

opracował:

Włodzimierz Chmiel

maj 2025r.

Jelenia Góra – miasto na prawach powiatu, powierzchnia 109 km², 75429 mieszkańców (stan na dzień 30.06.2023r.), gęstość zaludnienia 690 osób/km², ośrodek gospodarczy, turystyczny i uzdrowiskowy. Przemysł farmaceutyczny, meblarski, maszynowy, przerób tworzyw sztucznych.

I DANE OGÓLNE

1. Rodzaj zabudowy

W Jeleniej Górze (centrum miasta, Cieplice) występuje zabudowa zwarta budynków, których konstrukcja w przeważającej części jest palna (drewniana konstrukcja stropów, ścian, dachów) co może się przyczynić do powstania pożarów przestrzennych obejmujących większą ilość obiektów. Ponadto występują budynki, w których świadczone są usługi hotelarskie (wybudowane przed II Wojną Światową) posiadające konstrukcję palną (drewniana konstrukcja stropów, ścian, dachów), co w czasie trwania pożaru przyczynia się do wzrostu jego intensywności oraz bardzo szybkiego rozprzestrzeniania się ognia.

W Jeleniej Górze istnieje 38 budynków mieszkalnych zaliczonych do grupy „wysokie (W)” oraz jeden budynek produkcyjno-magazynowy (Magazyn Główny na terenie Przedsiębiorstwa Farmaceutycznego „JELFA”) zaliczony do grupy „wysokie (W)”.

2. Funkcjonowanie zakładów przemysłowych

W mieście Jelenia Góra nie ma podmiotów gospodarczych zaliczanych do zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku powstania poważnej awarii przemysłowej. Aktualnie funkcjonuje jeden zakład przemysłowy posiadający substancje niebezpieczne w tzw. ilościach podprogowych, które jednak mogą stworzyć zagrożenie poza terenem zakładu.

Jeleniogórskie Zakłady Optyczne Sp. z o.o. 58-500 Jelenia Góra ul. Waryńskiego 12, w których w procesie produkcji używane są:

- a. Środki myjące do soczewek zawierające NaOH lub sole metali alkalicznych
- b. Materiały do nanoszenia warstwy antyrefleksyjnej (substancje zawierające tlenkowce)
- c. Aceton
- d. Alkohol etylowy
- e. Metanol cz.d.a.
- f. Lakiery do utwardzania soczewek palne
- g. Podchloryn sodu
- h. Kwas octowy 10%
- i. Barwniki do barwienia soczewek (środek drażniący)
- j. Odbarwiacz do barwików (środek drażniący)
- k. Środki myjące żrące

Wymienione materiały używane są w stosunkowo niedużej ilości niemniej jednak podczas prowadzenia działań ratowniczo-gaśniczych należy zachować zasady wynikające z ratownictwa chemiczno-ekologicznego.

Występująca ilość materiałów niebezpiecznych w zakładach przemysłowych stwarza przede wszystkim zagrożenie pożarowe, a także wybuchowe w tych obiektach. Zagrożenie nie powinno rozprzestrzenić się poza teren zakładu.

Ponadto na terenie miasta znajdują się m. in. takie zakłady jak:

- Przedsiębiorstwo Farmaceutyczne JELFA S.A. przy ul. W. Pola wytwarzające maści, preparaty hormonalne i witaminowe,
- DSE Draexlmaier Sp. z o.o. przy ul. Spółdzielczej 45 produkująca tapicerki samochodowe ze skóry i tworzyw sztucznych,
- Jelenia Plast Sp. z o.o. przy ul. Spółdzielczej 47 w Jeleniej Górze produkująca artykuły z tworzyw sztucznych,
- ZORKA Sp. z o.o. produkująca meble dla firmy IKEA przy ul. Dworcowej 19, oraz ul. Meblowej 5,
- VALMET Sp. z o.o. produkująca ciągi technologiczne do produkcji wyrobów celulozowych przy ul. Fabrycznej 1

Osobną grupę stanowią wielkopowierzchniowe obiekty magazynowe:

- DHL Service Point przy ul. Meblowej
 - o powierzchnia magazynowa 3 500 m²
 - o wysokość magazynowa 8 m
- Oddział InPost przy ul. Meblowej
 - o powierzchnia magazynowa 5 500 m²
 - o wysokość magazynowa 11 m
- Panattoni Park Jelenia Góra przy ul. Konstytucji 3 Maja:
 - o łączna powierzchnia magazynowo - przemysłowa 27 000 m²
 - o wysokość magazynowa 10 m

3. Obiekty charakterystyczne

Na terenie miasta zlokalizowane są różne obiekty (z pominięciem obiektów produkcyjnych), w których należy prowadzić działania ratowniczo-gaśnicze w sposób szczególny:

- Areszt Śledczy w Jeleniej Górze przy ul. Grottgera 2 - obiekt zamknięty, trudność w ewakuacji osób przebywających (realnie ok. 400 osób),
- obiekty zabytkowe posiadające trudnodostępne części architektoniczne:
 - o Kościół Podwyższenia Krzyża Świętego, dawniej Garnizonowy w Jeleniej Górze z wieżą o wysokości 57m,
 - o Bazylika św. Erazma i św. Pankracego w Jeleniej Górze z wieżą o wysokości 52 m
- obiekty, w których jednorazowo może przebywać duża ilość osób:
 - o Galeria Sudecka z garażem podziemnym
 - o Leroy Merlin
 - o Galeria „Nowy Rynek” z garażem podziemnym

- Centrum Leclerc
- Hala Sportowa przy ul. Żłotniczej,
- Termy Cieplickie
- Teatr im. C.K. Norwida
- Filharmonia Dolnośląska
- Kino „Lot”

4. Obiekty przeznaczone dla osób o ograniczonej zdolności poruszania się

- Wojewódzkie Centrum Szpitalne Kotliny Jeleniogórskiej ul. Ogińskiego 6
- Zakład Opiekuńczo – Leczniczy ul. Żeromskiego 2
- Dom Pomocy Społecznej „Pogodna Jesień” ul. Leśna 3
- Dom Seniora „Karkonoski Zakątek” ul. Sudecka 70
- Obiekty Uzdrowiskowe
- Przychodnie POZ i specjalistyczne

Ponadto w mieście w obiektach przy ul. Kruszwickiej funkcjonuje Zespół Szkół i Placówek Specjalnych w Jeleniej Górze, w którym przebywają podopieczni posiadający, poza ograniczeniami ruchowymi, również upośledzenia intelektualne w różnym stopniu. W ramach Zespołu funkcjonują:

- Specjalne Przedszkole,
- Specjalna Szkoła Podstawowa dla uczniów z niepełnosprawnością sprzężoną w tym z autyzmem,
- Specjalna Szkoła Podstawowa dla uczniów z lekką niepełnosprawnością,
- Specjalna Szkoła Podstawowa dla uczniów z niepełnosprawnością w stopniu umiarkowanym i znacznym,
- Zespół Rewalidacyjno-Wychowawczy,
- Specjalna Szkoła Przystosowująca do Pracy, Branżowa Szkoła Specjalna I Stopnia,
- Internat,

5. Infrastruktura komunikacyjna, transportowa oraz techniczna

a. Transport kolejowy

Miasto Jelenia Góra nie stanowi ważnego węzła kolejowego, jednakże przebiega przez nie towarowy szlak kolejowy Wrocław – Jelenia Góra – Zgorzelec posiadający bezpośrednie połączenie z Dreznem. Z uwagi na lokalizację miasta na mapie Polski dworzec jeleniogórski jest stacją końcową dla większości pociągów przejeżdżających (osobowych i towarowych).

b. Transport drogowy

Przez miasto przebiega droga krajowa nr 3, od której zaczyna się w Jeleniej Górze droga krajowa nr 30 w kierunku Zgorzelca. Ze względu na tranzytowy charakter szlaków komunikacyjnych, duży ruch turystyczny, brak modernizacji dróg następuje zwiększenie zagrożeń związanych z wypadkami komunikacyjnymi takimi jak: zderzenia pojazdów drogowych, wypadnięcia z dróg, blokada dróg kołowych w wyniku występujących kolizji.

c. Stacje paliw płynnych

Na terenie miasta Jelenia Góra zlokalizowanych jest kilkadziesiąt stacji paliw płynnych. Stacje te usytuowane są we wszystkich częściach miasta, przy czym najwięcej z nich znajduje się wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych przebiegających przez miasto. Zapewnienie ciągłości pracy stacji skutkuje transportem cieczy palnych we wszystkich rejonach miasta, co powoduje zagrożenie rozszczelnienia cysterny transportowej w wyniku kolizji, wypadku lub awarii armatury i osprzętu cysterny.

d. Gazociągi

Przez teren miasta Jelenia Góra przechodzi gazociąg wysokiego ciśnienia o średnicy 400 mm. Rurociągi ułożone są w kierunku miejscowości: Dziwiszów, Barcinek, Sosnówka. Do potencjalnego uwolnienia gazu do atmosfery może dojść w stacjach redukcyjnych, poprzez które gaz dostarczany jest do sieci miejskiej.

e. Sieci energetyczne

- Przez teren miasta przebiegają następujące linie energetyczne wysokiego napięcia na kierunku zachód - wschód:
 - Mikułowa - Grabieszyce - Jelenia Góra - Boguszów,
 - Mikułowa - Bartoszkówka - Jelenia Góra – Miedzianka.
- Stacje transformatorowe na terenie miasta to:
 - 220 kV/ 110 kV
 - ul. Lubańska
 - 110 kV/20 kV
 - ul. Halerczyków
 - ul. Działkowicza
 - JELCHEM

6. Cieki wodne i budowle hydrotechniczne

6.1. Cieki wodne stwarzające zagrożenie powodziowe

Przez miasto Jelenia Góra przepływa rzeka Bóbr (jeden z dopływów Odry), do której w mieście w rejonie ul. Anieli Krzywoń wpada rzeka Kamienna zasilana wodami rzeki Wrzosówka wpływającymi w rejonie ul. Marcinkowskiego. Poza wymienionymi rzekami przez miasto przepływa wiele potoków różnej wielkości, z których część jest wyposażona w budowle i urządzenia hydrotechniczne.

6.2. Ewakuacja ludności

W związku z występującym zagrożeniem powodziowym o charakterze lokalnym tj. bez uwzględnienia tzw. „powodzi ogólnej” prognozowana jest konieczność ewakuacji łącznie ok. 800 osób. Są to osoby zamieszkałe i przebywające w rejonie ulic: Nadbrzeżna, Os. Robotnicze (centralna część miasta), Marysieńki Sobieskiej, Mieszka I, Solankowa, Wolności (Cieplice), Wiejska (Zabobrze), Karkonoska, Młyńska, Sądowa, Cieplicka (Sobieszów), Wrocławska, Witosa, Trzcińska (Maciejowa).

6.3. Zbiorniki i budowle hydrotechniczne

a. Spośród różnych rodzajów zbiorników wodnych na terenie miasta Jelenia Góra występują tylko sztuczne poldery:

- suchy zbiornik przeciwpowodziowy w Sobieszowie o powierzchni 200 ha,
- suchy zbiornik przeciwpowodziowy w Cieplicach o powierzchni 214 ha.

b. Wały przeciwpowodziowe na terenie miasta Jelenia Góra administrowane są przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie - Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu. Wały te zlokalizowane są wzdłuż następujących cieków wodnych:

- rzeka Bóbr 5700 mb,
- rzeka Kamienna 1550 mb,
- rzeka Łomnica 600 mb,

Stan wałów oceniany jest jako dobry i dostateczny.

c. Budowle hydrotechniczne na ciekach wodnych:

– rzeka Bóbr – jaz stały	- 3 szt.
– rzeka Kamienna – jaz stały	- 3 szt.
– potok Piastówka – upust wałowy o szerokości 3 m	- 1 szt.
– potok Czerwonak – jaz zastawkowy	- 1 szt.
– potok Rakownica – jaz stały	- 1 szt.
– potok Radomierka – stopnie regulacyjne	- 4 szt.
– potok Pijawnik – progi i stopnie regulacyjne	- 17 szt.
– potok Brocz – stopnie regulacyjne	- 5 szt.
– rzeka Wrzosówka - jaz stały	- 9 szt.
– zaporę p/rumowiskową	- 1 szt.
– stopnie regulacyjne	- 4 szt.
– kaskady	- 4 szt.

7. Występowanie obszarów leśnych

Obszar lasów komunalnych w Jeleniej Górze – to blisko 430 ha (dokładnie – 426,91), przy czym największy zwarty kompleks porasta Borowy Jar i okolice (299 ha). Tereny leśne występują we wszystkich częściach miasta z wyłączeniem centrum, a znaczna ich część

zlokalizowana jest w terenie trudnodostępnym. Poza lasami komunalnymi w obrębie miasta znajdują się kompleksy Lasów Państwowych (1700 ha), Karkonoskiego Parku Narodowego (1230 ha) oraz zalesione tereny należące do Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa i Agencji Mienia Wojskowego (110 ha). Analizując rodzaj drzewostanu tj. nasadzeń zauważyć należy, że jest on zróżnicowany, przy czym w południowej części miasta (LP i KPN) jest to drzewostan głównie iglasty z przewagą świerka.

8. Inne zagrożenia

8.1 Wiatry

Miasto Jelenia Góra bardzo często nawiedzają silne wiatry, które łamią i przewracają drzewa, uszkodzają linie energetyczne, dachy domów itp. Usunięcie zagrożeń z tym związanych wymaga zaangażowania znacznych sił i środków.

8.2 Intensywne opady atmosferyczne

Lokalizacja Jeleniej Góry (kotlina otoczona górami) sprzyja występowaniu obfitych i intensywnych opadów atmosferycznych. Zdarzeniem najbardziej oddziaływającym na lokalną społeczność i infrastrukturę Miasta była powódź na obszarze Miasta Jeleniej Góry w dniach 13 – 22 września 2024 r.

W dniu 11.09. IMGW- PIB wydał w godzinach południowych ostrzeżenie meteorologiczne 3 stopnia o opadach deszczu o intensywnym natężeniu do 380 mm, w terminie od dnia 12.09. godz. 3:00 , do dnia 16.09. godz. 7:00 oraz ostrzeżenie hydrologiczne 3 stopnia o możliwości przekroczenia stanów alarmowych dopływów Odry w obszarze Sudetów i przedgórza sudeckiego. O godz.13:18 i 14:39 Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego we Wrocławiu przekazało ostrzeżenia do Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego Miasta Jeleniej Góry, natomiast odpowiednio o godz.13:31 i godz.14:42 wymienione powyżej ostrzeżenia przekazane mieszkańcom Jeleniej Góry, służbom, inspekcjom, strażom i innym podmiotom wyszczególnionym w Systemie Wczesnego Ostrzegania i Alarmowania Miasta Jeleniej Góry.

Ponieważ w godzinach nocnych dnia 13.09. rozpoczęły się intensywne opady deszczu a stan wody w rzekach i potokach zaczął gwałtownie rosnąć, Prezydent Miasta Decyzją Nr 6/2024 o godz. 14:00 wprowadził na obszarze miasta Pogotowie Przeciwpowodziowe, a o godz. 15:50 Decyzją Nr 7/2024 Alarm Przeciwpowodziowy. Kontynuowano również rozpoczętą wcześniej akcję przeciwpowodziową polegającą m. in. na ewakuacji ludności, dostarczaniu ludności żywności innych środków, worków z piaskiem, układania zapór przeciwpowodziowych.

W dniu 15.09. o godz. 9:32 Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego we Wrocławiu przekazało do Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego Miasta Jeleniej Góry, ostrzeżenie 3 stopnia o opadach deszczu z terminem ważności do 16.09. godz.7:00.

W dniach 11.09. – 16.09. na obszarze miasta ilość opadów wynosiła **206 mm**, w Jagniątkowie – **281,1 mm**.

11.09. – 0,4 mm; 14.09. – 61,2 mm; 17.09. – 1,4 mm;
12.09. – 17,1 mm; 15.09. – 63,5 mm; 18.09. – 0,1 mm.
13.09. – 56,4 mm; 16.09. – 6,8 mm;

W miejscowościach graniczących z miastem: Jakuszyce – 307,6 mm; Szklarska Poręba – 316,9 mm; Karpacz – 285,2 mm .

Stany wód na rzekach miasta odpowiednio wynosiły:

- rzeka Kamienna - wodowskaz WP RZGW:
stan ostrzegawczy – 160 cm; stan alarmowy – 200 cm .

Absolutne maksimum wystąpiło w dniu 21.07.1981 r. i wynosiło 410 cm .

Aktualne absolutne maksimum wystąpiło w dniu **15.09.2024 r.** o godz.19:00 i wynosiło **437 mm** .

- rzeka Bóbr - wodowskaz WP RZGW:
stan ostrzegawczy – 160 cm; stan alarmowy – 220 cm .

Absolutne maksimum wystąpiło w dniu 20.07.1997 r. i wynosiło 490 cm .

Aktualne absolutne maksimum wystąpiło w dniu **15.09.2024 r.** o godz.20:00 i wynosiło **546 mm** .

- suche zbiorniki przeciwpowodziowe:

- zbiornik „CIEPLICE”; stan ostrzegawczy – 200 cm; stan alarmowy – 520 cm .

Poziom max piętrzenia – **760** cm, korona przelewu – **710** cm . W dniu 15.09.2024 r. – maksimum - **742** cm.

- zbiornik „SOBIESZÓW” stan ostrzegawczy – 250 cm; stan alarmowy – 600 cm .

Poziom max piętrzenia – **1030** cm, korona przelewu – **970** cm . W dniu 15.09.2024 r. - maksimum – **1010** cm.

Opady deszczu utrzymywały się do dnia 18.09. po czym zanikły, sytuacja na rzekach zaczęła się stabilizować i wody powodziowe zaczęły opadać.

W okresie zimy, a także późnej jesieni i wczesnej wiosny, w Jeleniej Górze występują obfite opady śniegu (sięgające kilkudziesięciu centymetrów w ciągu doby). Tak intensywny opad powoduje zagrożenie w zasilaniu energetycznym (obciążenie śniegiem napowietrznych linii przesyłowych), transporcie drogowym i kolejowym (zalegający śnieg na szlakach komunikacyjnych oraz drzewach). Zalegający w grubej warstwie śnieg powoduje również zagrożenie dla budynków i obiektów budowlanych powodowane przez obciążenie ciągłe połaci dachowych mogące przekraczać wartość dopuszczoną przez projektanta.

8.3 Lotnisko sportowe

W mieście funkcjonuje lotnisko sportowe, którego zarządcą jest Aeroklub Jeleniogórski. Bieżące funkcjonowanie lotniska oparte jest o starty i lądowania szybowców oraz małych samolotów sportowych i prywatnych. Okazjonalnie wykorzystywane jest do lądowania śmigłowców różnej wielkości i przeznaczenia.

8.4 Zamieszki uliczne

W Jeleniej Górze, tak jak i w każdym innym mieście, mogą pojawić się spontaniczne, ale też i zorganizowane wystąpienia niezadowolonych grup społecznych połączone z aktami przemocy fizycznej. Powodem tych wystąpień może być niezadowolenie z sytuacji politycznej, ekonomicznej, społecznej, ale również typowe zachowanie chuligańskie jak np. „subkultura kiboli”.

II WSKAZANIE ZAGROŻEŃ O NAJWYŻSZYM POZIOMIE WAŻNOŚCI DLA SYSTEMU RATOWNICZEGO MIASTA

W oparciu o powyższe wyszczególnienie zauważyć należy co następuje: największy stopień zagrożenia dla ludzi i mienia związany jest z zagrożeniem pożarowym. Wynika to bezpośrednio z liczby mieszkańców, ilości obiektów mieszkalnych, użyteczności publicznej, zamieszkania zbiorowego, a także budynków przeznaczonych do przebywania osób o ograniczonej zdolności poruszania się. Charakter zabudowy w starszej części miasta (głównie budynki wzniesione przed 1945 rokiem) w postaci zabudowy zwartej, często z wielokondygnacyjnymi strychami w przestrzeni dachowej, dodatkowo potęguje to zagrożenie. Wzmożony ruch turystyczny, zwłaszcza w okresie ferii zimowych, wakacji szkolnych, świąt oraz tzw. długich weekendów stanowi poważne zagrożenie w obiektach świadczących usługi hotelarskie, których konstrukcja w przypadku starszych obiektów jest palna. Brak dostatecznej znajomości obiektu przez gości, a w szczególności rozkładu dróg ewakuacyjnych, miejsc rozmieszczenia podręcznego sprzętu gaśniczego oraz urządzeń gaśniczych może przyczynić się do znacznego utrudnienia samoewakuacji w czasie pożaru lub innego zagrożenia.

Obiekty produkcyjne zlokalizowane na terenie miasta nie stanowią poważnego zagrożenia pod względem powstania awarii przemysłowej, nie mniej jednak w związku z wytwarzanymi i magazynowanymi przez nie produktami, takimi jak tworzywa sztuczne, wyroby drewniane i drewnopochodne mogą stanowić zagrożenie podczas pożaru. Część z tych zakładów powstała w ostatnich 10 latach, warunki budowlane i warunki ochrony przeciwpożarowej zachowane są więc zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami.

Poza zagrożeniem pożarowym w obiektach budowlanych możliwe są awarie budowlane spowodowane utratą statyki obiektu w wyniku oddziaływania różnych czynników (nadmiernego obciążenia, przeprowadzania prac rozbiórkowych, udziału środków transportu, awarii instalacji technicznych wewnątrz, warunków atmosferycznych itd.).

Przez teren Jeleniej Góry przebiega droga krajowa nr 3 o znaczeniu międzynarodowym, a także droga krajowa nr 30 o dużym natężeniu ruchu, które w połączeniu z drogami wojewódzkimi, powiatowymi i gminnymi tworzą sieć obejmującą swym zasięgiem całe miasto. Układ komunikacji miasta oparty jest o dwa główne szlaki wewnątrzmięskie tj. al. Jana Pawła II i ul. Wolności.

Rurociągi gazowe wysokiego ciśnienia zlokalizowane na terenie miasta nie stwarzały dotychczas żadnych zagrożeń. Rurociąg o średnicy DN 400 zbudowany został w roku 2012 r., jego stan techniczny jest bardzo dobry.

Zagrożenie powodziowe na terenie miasta Jelenia Góra może wystąpić w przypadkach spiętrzenia kry lodowej, w czasie wiosennego spływu wód (roztopowe), intensywnych opadów deszczu jak te z września 2024 r., uszkodzenia wałów powodziowych rzek i zbiorników. Zagrożenie to powodują głównie rzeki tj.: Bóbr, Kamienna i Wrzosówka. Długoletnia obserwacja występujących zagrożeń powodziowych wskazuje, że lokalne zagrożenia powodziowe może spowodować każdy ciek wodny przepływający przez teren miasta. Miejsca wezbrania wód są rozpoznane,

lecz w ostatnich latach zagrożenie stwarzały również rowy melioracyjne i odpływy z terenów rolniczych. Zagrożenia powodziowe mają charakter nagły i dynamiczny.

Pożary lasów występują bardzo sporadycznie, jednak mogą powstać w trudnodostępnym terenie jak np. Dolina Bobru co ma wpływ na trudność i czas trwania działań gaśniczych.

Do innych zagrożeń występujących na terenie miasta zaliczyć można silne wiatry. Interwencje w przypadku tego zagrożenia nie ograniczają się do usuwania złamanych gałęzi bądź uszkodzonych drzew. Zdarzały się przypadki zerwania części bądź całych dachów z obiektów mieszkalnych, gospodarczych i użyteczności publicznej, jak również urwania elementów stanowiących infrastrukturę dróg i ulic miejskich (sygnalizatory świetlne, tablice i znaki drogowe) oraz elementów tzw. reklamy wielkopowierzchniowej.

W ostatnich latach w mieście nie dochodziło do zamieszek ulicznych. Ostatnie zdarzenia o takim charakterze zaszły w czasie gry piłkarzy KS „Karkonosze” w II lidze i byli to lokalni i przyjezdni kibice. Zagrożenia związane z antagonizmami poszczególnych grup kibiców mogą wystąpić, ale reagowanie w formie zabezpieczenia imprezy sportowej masowej o podwyższonym ryzyku niweluje skutki negatywnego oddziaływania.

Z uwagi na wielkość, lokalizację i charakter miasta nie przewiduje się szeroko pojętego terroryzmu, jako realnego zagrożenia dla ludzi i mienia. W mieście zdarzają się tzw. alarmy bombowe tj. ma miejsce wpływ drogą elektroniczną informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego w różnych obiektach, które w rzeczywistości nie potwierdzają się.

III INTERWENCYJNOŚĆ JEDNOSTEK OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ

W ostatnich trzech latach na terenie miasta miały miejsce:

- rok 2021: pożary - 250, miejscowe zagrożenia – 681
- rok 2022: pożary - 293, miejscowe zagrożenia – 649
- rok 2023: pożary - 238, miejscowe zagrożenia – 648
- rok 2024: pożary - 297, miejscowe zagrożenia – 1204
-

W roku 2024 odnotowano na terenie Jeleniej Góry łącznie 987 interwencji jednostek ochrony przeciwpożarowej, w tym związanych z:

– pożarami	-	297
– miejscowymi zagrożeniami	-	1204
– alarmami fałszywymi	-	193

POŻARY

łącznie 297, w tym:

– małe	-	290
– średnie	-	5
– duże	-	2

1. Rodzaj obiektu:

– użyteczności publicznej	-	8
– mieszkalne	-	54
– produkcyjne	-	4
– magazynowe	-	0
– środki transportu	-	24
– lasy	-	7
– tereny rolne	-	13
w tym nieużytki	-	9
– inne, w tym:		
śmietniki	-	62
trawniki miejskie	-	35

Analiza powyższych danych pozwala na wyprowadzenie następujących wniosków:

- 1) Działania interwencyjne w roku 2024 związane były głównie z gaszeniem obiektów związanych z infrastrukturą urbanizacyjną, w tym z eksploatacją obiektów mieszkalnych oraz gaszeniem środków transportu w ruchu lądowym, a wśród pozostałych obiektów

najwięcej interwencji związanych było z gaszeniem płonących śmietników oraz płonąca pokrywą gleby (trawy na terenach rolniczych i miejskich). W takich przypadkach do sprawnego prowadzenia działań niezbędny jest typowy sprzęt pożarniczy stanowiący zasadnicze wyposażenie typowego samochodu gaśniczego jakim jest GBA (średni samochód gaśniczy - samochód taki powinien stanowić podstawowe wyposażenie każdej jednostki OSP) w różnej konfiguracji.

- 2) Nie ma potrzeby dążenia do wyposażania jednostek ochrony przeciwpożarowej w pojazdy gaśnicze z innym środkiem gaśniczym niż woda, która umożliwia również stosowanie w działaniach gaśniczych piany mechanicznej.
- 3) Pojazdy gaśnicze należy utrzymywać w pełni wyposażone tj. zużyty i uszkodzony sprzęt wymieniać na nowy, a w przypadku węży pożarniczych zapewnić w tzw. stanach magazynowych co najmniej jednokrotną wymianę węży na samochodzie – węże na wymianę przechowywać w garażu jednostki w dyspozycji naczelnika OSP.
- 4) Zasadnym jest wymiana sprzętu używanego do bieżących działań na sprzęt spełniający najnowsze wymagania oraz wpisujący się w zmieniające się technologie działań gaśniczych – w miarę możliwości nadążanie za zmianami wynikającymi z rozwoju technologii i myśli technicznej.
- 5) Porównując powyższe dane z zestawieniami za ostatnie lata zasadnym jest stwierdzenie, że charakter prowadzonych w tym okresie działań jest analogiczny.

MIEJSCOWE ZAGROŻENIA

łącznie 1204, w tym:

- małe - 329
- lokalne - 840 – w większości to zagrożenia związane z powodzią
- średnie - 35

1. Rodzaj obiektu:

- użyteczności publicznej - 89
- mieszkalne - 638
 - w tym: zamieszkania zbiorowego - 7
 - budynki jednorodzinne - 271
 - budynki wielorodzinne - 350
- środki transportu drogowego - 107
 - w tym:
 - samochody osobowe - 101
 - pozostałe pojazdy - 6
- inne, w tym:
 - obiekty przyrody - 124
 - drogowe bez udziału pojazdów - 16

Analiza powyższych danych pozwala na wyprowadzenie następujących wniosków:

- 1) Usuwanie skutków miejscowych zagrożeń ma miejsce głównie w budynkach, a zwłaszcza w budynkach mieszkalnych (większość nieszczelności kominowe), na drogach (zdarzenia z udziałem środków transportu i rozlewy cieczy głównie ropopochodnych) oraz przy usuwaniu negatywnego oddziaływania obiektów przyrody (głównie wycinanie drzew zagrażających bezpieczeństwu) oraz warunków atmosferycznych (usuwanie powalonych przez wiatry drzew, wypompowywanie wody z obiektów, zabezpieczanie budynków

przed zalaniem wodami opadowymi). Do działań o takim charakterze niezbędny jest podręczny sprzęt burzący, narzędzia hydrauliczne, sprzęt pomiarowy, piły spalinowe, pompy do brudnej wody oraz sprzęt oświetleniowy do prowadzenia działań w porze nocnej. Na przestrzeni ostatnich lat, w zakresie rodzaju prowadzonych działań ich zakres stanowi katalog stały. Zmienia się w niewielkim zakresie ilość działań w poszczególnych rodzajach, jednak zmiany te nie mają istotnego wpływu na ilościowe i rodzajowe wyposażenie sprzętowe jednostek ochrony przeciwpożarowej funkcjonujących na terenie miasta Jelenia Góra.

Podczas prowadzonych działań ratowniczych w ostatnich latach nie odnotowano braków sprzętowych uniemożliwiających prowadzenie skutecznych działań ratowniczych, dlatego należy przyjąć, że obecne wyposażenie jednostek ochrony przeciwpożarowej zapewnia prowadzenie skutecznych działań. Natomiast dążyć należy do wymiany posiadanego sprzętu na nowocześniejszy ułatwiający prowadzenie działań oraz zapewniający wyższy komfort i bezpieczeństwo pracy ratowników jak np. sukcesywna wymiana narzędzi typu rozpieracz ramieniowy lub nożyce z napędem hydraulicznym na narzędzia zasilane bezprzewodowo (tzw. eDraulic).

- 2) Nie ma potrzeby dążenia do wyposażania jednostek ochrony przeciwpożarowej, a zwłaszcza jednostek OSP, w wysokospecjalistyczny sprzęt, który byłby ewentualnie sporadycznie wykorzystywany (np. pojazdy typu Quad, łódzie i sprzęt do działania na wodach, dźwig, ciężki samochód ratownictwa drogowego, ciężki samochód ratownictwa technicznego itp.) ponieważ w ramach KSRRG funkcjonują grupy specjalistyczne obejmujące swym zasięgiem miasto Jelenia Góra i zapewniają one prowadzenie działań ratowniczych na właściwym poziomie. Ponadto na terenie miasta Jelenia Góra funkcjonuje Grupa Karkonoska GPR, której ratownicy, poza sprzętem wysokościowym i poszukiwawczym (np. dron) posiadają przeszkolenie i wyposażenie do działań na wodach szybko płynących.
- 3) Należy zapewnić utrzymanie posiadanego sprzętu w pełnej gotowości bojowej, a zużyty i uszkodzony sprzęt wymieniać na nowy.
- 4) W jednostkach OSP miasta Jelenia Góra należy wprowadzić plan szkolenia ze szczególnym uwzględnieniem zajęć ze sprzętem rzadko wykorzystywanym w działaniach. Plan szkolenia każdej jednostki OSP winien być uzgodniony z Komendantem Miejskim PSP w Jeleniej Górze za pośrednictwem Naczelnika WBiZK UM Jelenia Góra.

CZASY OPERACYJNE PROWADZONYCH DZIAŁAŃ (pożary i miejscowe zagrożenia łącznie)

1. Czas przybycia (liczony od zgłoszenia)

w porze dziennej tj. od godz. 06:01 do godz. 20:00

miasto powiat

do 5 min.	1163	1700
od 6 do 10 min.	2	1
od 11 do 15 min.	5	5
od 16 do 20 min.	0	1
powyżej 20 min.	1	2

w prze nocnej tj. od godz. 20:01 do godz. 06:01

miasto powiat

do 5 min.	299	332
od 6 do 10 min.	1	1
od 11 do 15 min.	0	0
od 16 do 20 min.	0	0
powyżej 20 min.	0	1

2. Lokalizacja (liczona od momentu przybycia)

miasto powiat

do 30 min.	727	672
od 31 do 60 min.	201	429
od 61 do 120 min.	130	182
od 121 do 240 min.	98	118
od 241 min. do 1 dnia	2	6

3. Zakończenie działań (liczone od momentu przybycia)

miasto powiat

do 30 min.	505	443
od 31 do 60 min.	447	752
od 61 do 120 min.	280	520
od 121 do 240 min.	149	231
od 241 min. do 1 dnia	107	133

4. Łączny czas interwencji (liczony od zgłoszenia do powrotu)

miasto powiat

do 30 min.	307	234
od 31 do 60 min.	542	697
od 61 do 120 min.	338	716
od 121 do 240 min.	177	284
od 241 min. do 1 dnia	123	148

INTERWENCYJNOŚĆ JEDNOSTEK OSP

1. Wyjazdy ogółem

	Pożary		Miejscowe zagrożenia	
	ogółem	bez udziału PSP	ogółem	bez udziału PSP
OSP Jagniątków	3	1	50	5
OSP Sobieszów	65	14	178	70
OSP Wiejska	45	36	187	71

Analizując składowe czasów operacyjnych zauważalne jest, że zdecydowana większość interwencji przebiega szybko. W krótkim czasie od momentu zgłoszenia pierwsze siły i środki docierają na miejsce zdarzenia i podejmują skuteczne działania. Na skuteczność działań wskazują również parametry wielkościowe pożarów i miejscowych zagrożeń. W przypadku pożarów na łączną ilość 297 tylko 5 osiągnęło wielkość pożaru średniego, a w przypadku miejscowych zagrożeń na łączną ich ilość 1204 interwencji tylko w 35 przypadkach ten rodzaj zdarzenia osiągnął rozmiary średniego. Świadczy to o prawidłowym rozmieszczeniu i wyposażeniu jednostek ochrony przeciwpożarowej.

System bezpieczeństwa Miasta w zakresie działań ratowniczo-gaśniczych oparty jest o dwie jednostki ratowniczo-gaśnicze Państwowej Straży Pożarnej, a jego uzupełnienie stanowią trzy jednostki OSP utrzymywane w zakresie działalności operacyjno-technicznej przez miasto (w tym jedna należąca do KSRG) oraz jedna jednostka OSP usytuowana na terenie zakładu i utrzymywana przez Valmet Technologies and Services S.A. i działająca głównie na terenie tego zakładu. Jednostki PSP i OSP zlokalizowane są w różnych częściach miasta na całej jego długości. Taka dyslokacja sił i środków powoduje objęcie zakresem działania jednostek ochrony przeciwpożarowej całego obszaru miasta tym samym zapewnia krótki czas reakcji na otrzymane zgłoszenie. Stwierdzenie to znajduje potwierdzenie w czasach operacyjnych przytoczonych powyżej, a szczególnie dobrze jest to widoczne w odniesieniu do poszczególnych czasów operacyjnych z terenu Powiatu Karkonoskiego np.:

- czas przybycia pierwszej jednostki ochrony przeciwpożarowej od momentu zgłoszenia:

	<i>Miasto</i>	<i>Powiat</i>
- do 10 min.	722 tj. 81%	486 tj. 44%
- od 11 do 20 min.	128 tj. 15%	514 tj. 46%
- powyżej 20 min.	31 tj. 4%	110 tj. 10%

- czas zakończenia działań od momentu przybycia na miejsce zdarzenia:

- do 30 min.	426 tj. 48%	299 tj. 27%
- od 31 do 120 min.	412 tj. 46%	697 tj. 63%
- powyżej 120 min.	49 tj. 6%	114 tj. 10%

- łączny czas działań liczony od momentu zgłoszenia do powrotu ostatniej jednostki:

- do 60 min.	623 tj. 70%	556 tj. 50%
- od 61 do 120 min.	197 tj. 22%	393 tj. 35%
- powyżej 120 min.	67 tj. 8%	161 tj. 15%

Jednostki OSP funkcjonujące w mieście posiadają odpowiednie podstawowe wyposażenie do prowadzenia działań ratowniczo-gaśniczych, przy czym OSP Jagniątków wyposażona jest jedynie w lekki samochód z agregatem gaśniczym i z tego względu powinna być doposażona w możliwie najkrótszym czasie w średni samochód ratowniczo gaśniczy typu GBA. Doposażenie to umożliwi szersze dysponowanie tej jednostki do działań ratowniczo-gaśniczych, które obecnie jest bardzo zawężone z uwagi na możliwości sprzętowe. Wymiana samochodu umożliwi również doposażenie jednostki w sprzęt do walki z pożarami lasów w terenie górzystym, a które to zlokalizowane są w południowej części miasta Jelenia Góra. Obecne wyposażenie sprzętowe powoduje również to, że jednostka ta jest rzadziej dysponowana do działań (z uwagi na ograniczony zakres możliwych do realizacji zadań) co ma wpływ na pełną ocenę wpływu jej na bezpieczeństwo pożarowe Miasta.

Z uwagi na zasady funkcjonowania, jednostki OSP przewidziane są do wykonywania czynności wspomagających siły PSP w działaniu oraz przeprowadzania samodzielnie interwencji w sytuacjach nie wymagających użycia sprzętu specjalnego, a także nie wymagających

posiadania kwalifikacji i umiejętności strażaka zawodowego (pożary pokrywy gleby, pożary śmietników, usuwanie drzew, wypompowywanie wody z obiektów oraz pomoc podmiotom zewnętrznym tj. dodatkowe zabezpieczenie miejsca działań polegających na usuwanie płynów z pasa drogowego wykonywanych przez firmę zewnętrzną). Dlatego też przyjęta w umowach etatyzacja poszczególnych jednostek OSP jest na poziomie zapewniającym właściwe realizowanie zadań co w pełni obrazuje zestawienie czasów operacyjnych tym samym nie ma potrzeby zwiększania stanów osobowych strażaków ratowników w poszczególnych OSP. Aktualna etatyzacja poszczególnych jednostek OSP zawarta jest w poniższych tabelach.

OSP WIEJSKA

Łączna ilość strażaków ratowników OSP	w tym			Kandydaci na strażaków ratowników OSP
	dowódcy	kierowcy	ratownicy medyczni	
20	5	4	4	5

OSP SOBIESZÓW

Łączna ilość strażaków ratowników OSP	w tym			Kandydaci na strażaków ratowników OSP
	dowódcy	kierowcy	ratownicy medyczni	
25	5	5	5	5

OSP JAGNIĄTKÓW

Łączna ilość strażaków ratowników OSP	w tym			Kandydaci na strażaków ratowników OSP
	dowódcy	kierowcy	ratownicy medyczni	
15	3	3	2	3

Wyposażenie sprzętowe jednostek ochrony przeciwpożarowej, na których oparty jest system bezpieczeństwa miasta Jelenia Góra (załącznik) zapewnia prowadzenie działań w zakresie podstawowym z wszystkich rodzajów ratownictwa a funkcjonująca w KM PSP grupa ratownictwa wodno-nurkowego zapewnia realizację tego ratownictwa w pełnym zakresie.

Analiza działań prowadzonych na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat nie wskazuje na konieczność rozbudowy bazy sprzętowej i co z tym jest związane specjalistycznego kształcenia strażaków ratowników OSP, a następnie utrzymywania sprzętu przy niewielkim potencjalnym prawdopodobieństwie użycia w działaniach. W przypadku konieczności prowadzenia działań z zakresu ratownictwa specjalnego wysokościowego istnieje możliwość współpracy z Karkonoską Grupą GOPR, która stanowi wsparcie systemu bezpieczeństwa miasta. Ratownictwo specjalne z innych dziedzin zapewnione jest przez specjalistyczne grupy ratownicze w ramach odwołów operacyjnych PSP.

W ostatnich latach wzrasta ilość działań z zakresu ratownictwa medycznego i jednocześnie poszerza się zakres czynności wykonywanych przez ratowników posiadających przeszkolenie KPP. Z tego też względu należy stale podnosić umiejętności ratowników poprzez ćwiczenia, szkolenia oraz manewry, w których powinni brać udział strażacy ratownicy OSP z wszystkich jednostek z terenu miasta.

W roku 2024 bardziej niż w poprzednich latach wybrzmiał problem z tzw. wyjazdowością jednostek OSP z terenu Miasta do działań ratowniczo-gaśniczych. Łącznie aż w 185 przypadkach jednostki te nie wzięły udziału w działaniach, a były dysponowane łącznie przez Dyżurnego Operacyjnego Komendanta Miejskiego PSP w Jeleniej Górze 569 razy co daje wskaźnik niewyjazdowości na poziomie prawie 33 %. Sytuację tą w poszczególnych jednostkach obrazuje poniższe zestawienie tabelaryczne.

	łączna ilość zadysponowań	Ilość nie podjętych działań	Wskaźnik % nie podjętych działań
OSP Jagniątków	55	6	11 %
OSP Sobieszów	265	59	22 %
OSP Wiejska	249	120	48 %
razem	569	185	33 %

WNIOSKI I KIERUNKI DZIAŁAŃ.

Mając na uwadze zapewnienie warunków do sprawnego prowadzenia działań ratowniczo-gaśniczych, a tym samym zapewnienie właściwego bezpieczeństwa mieszkańców i osób przebywających na terenie Jeleniej Góry należy:

- na spotkaniach z zarządami i członkami poszczególnych OSP wyjaśnić tak dużą ilość niewzięcia udziału w działaniach ratowniczo-gaśniczych przez te jednostki i zobowiązać zarządy jednostek do takiego doboru strażaków ochotników spośród członków OSP aby niemal wyeliminować brak podjęcia działań przez OSP w przypadku otrzymania alarmu wyjazdowego;

uzasadnienie: brak wyjazdu jednostki OSP wynikowo skutkuje opóźnieniem przybycia na miejsce prowadzonych działań ratowniczo-gaśniczych niezbędnych sił i środków do prowadzenia tych działań. Brak wyjazdu danej OSP powoduje konieczność zadysponowania, po upływie pewnego czasu, innej jednostki, co może opóźnić rozpoczęcie działań na miejscu zdarzenia.

Ponadto w najbliższych latach należy:

- utrzymywać w sprawności wyposażenie jednostek OSP i na bieżąco uzupełniać zużyty i wyeksploatowany sprzęt. W miarę możliwości finansowych wymieniać sprzęt na nowocześniejszy zapewniający lepsze bezpieczeństwo i komfort pracy ratownikom;
uzasadnienie sprzęt stanowiący wyposażenie poszczególnych jednostek zapewnia realizację zadań ratowniczych na właściwym poziomie za wyjątkiem OSP Jagniątków,
- doposażyć jednostkę OSP Jagniątków w średni samochód ratowniczo-gaśniczy, który zapewni możliwość przewozu sześciuosobowego zastępu ratowników oraz transportu i użycia w działaniach podstawowego sprzętu ratowniczo-gaśniczego;
uzasadnienie: średni samochód ratowniczo-gaśniczy stanowi podstawowe wyposażenie

jednostek ochrony przeciwpożarowej, a aktualnie nie ma takiego na wyposażeniu OSP Jagniątków,

- zapewnić właściwe warunki garażowania sprzętu oraz socjalne dla strażaków ochotników wszystkich jednostek OSP; *uzasadnienie* obecnie użytkowane obiekty nie zapewniają właściwych warunków dla garażowania pojazdów oraz przechowywania sprzętu ratowniczego i gaśniczego jak również nie spełniają podstawowych warunków socjalnych dla strażaków ratowników OSP:
 - a. podjąć działania mające na celu wybudowanie nowej remizy dla OSP Wiejska – dokumentacja projektowa została wykonana w roku 2021/24,
 - b. wykonać dokumentację projektową przebudowy siedziby OSP Jagniątków,
 - c. pozyskać działkę budowlaną i rozpocząć procedurę projektową siedziby OSP Sobieszów,
- ze względu na lokalizację poszczególnych jednostek OSP i zagrożenia występujące na terenie miasta realizować działania „specjalizujące” dla tych jednostek (dotyczy ewentualnego doposażenia sprzętowego oraz osiągnięcia odpowiedniego poziomu umiejętności ratowników):
 - a. OSP Jagniątków pożary obszarów zalesionych w terenie górzystym,
 - b. OSP Sobieszów ratownictwo medyczne na trasach rowerowych w ramach współpracy z GOPR, uzupełnienie sprzętu ochronnego dla ratowników do prowadzenia działań na wodzie i lodzie,
 - c. OSP Wiejska budowa wałów przeciwpowodziowych (magazyn piachu i worków, rękawy do budowy wałów), wymiana i uzupełnienie sprzętu ochronnego dla ratowników do prowadzenia działań na wodzie i lodzie.

opracował:
Włodzimierz Chmiel